14 Απριλίου 2015

Βιοκλιματικός σχεδιασμός και ηλιακή αρχιτεκτονική γεννήθηκαν στην Αρχαία Ελλάδα

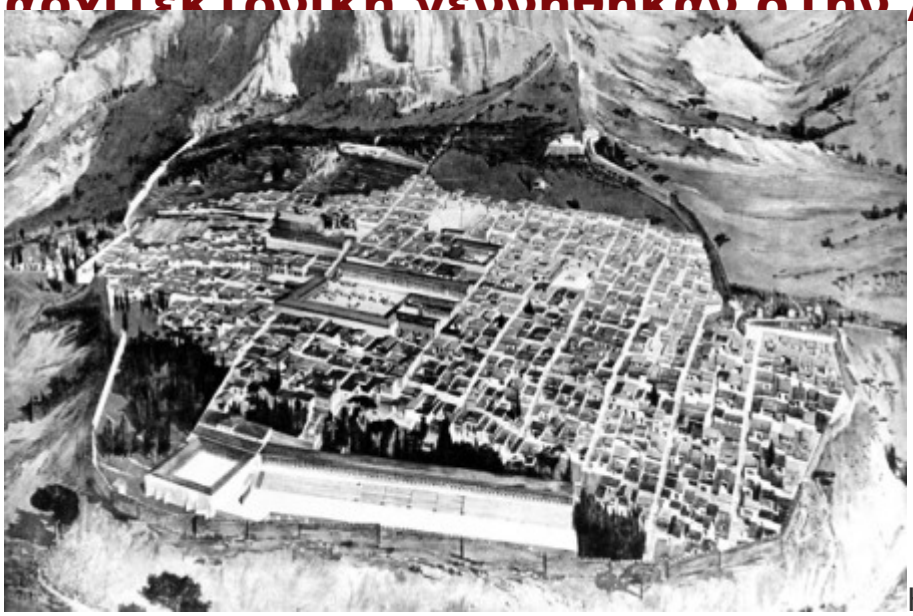

Η **βιοκλιματική αρχιτεκτονική** δεν είναι πρόσφατη υπόθεση. Όπως διαβάζουμε στο βιβλίο "***Let It Shine: The 6,000 Year Story of Solar Energy***" του αμερικανού **Τζον Πέρλιν** ο αρχαίος έλληνας φιλόσοφος **Σωκράτης** (469-399 π.Χ) δίδασκε στους μαθητές του τα οφέλη του βιοκλιματικού σχεδιασμού.

Σε έναν σωκρατικό διάλογο που μας μεταφέρει ο μαθητής του Σωκράτη, Ξενοφών (430-354 π.Χ), ο φιλόσοφος ρωτάει "όταν κάποιος θέλει να χτίσει ένα σπίτι, δεν πρέπει να το κάνει όσο γίνεται πιο ευχάριστο, αφού θα ζήσει μέσα σ' αυτό και όσο πιο χρήσιμο γίνεται;" Στη θετική απόκριση ενός μαθητή του συνεχίζει "**και δεν είναι ευχάριστο ένα σπίτι που το καλοκαίρι είναι δροσερό και το χειμώνα ζεστό;**" για να απαντήσει στη δεύτερη καταφατική απόκριση "τώρα, από την εμπειρία μας βλέπουμε ότι **στα σπίτια που έχουν νότιο προσανατολισμό**, οι ακτίνες του ήλιου περνούν μέσα από τις σκεπασμένες βεράντες, αλλά το καλοκαίρι η διαδρομή του ήλιου είναι ακριβώς πάνω από τα κεφάλια μας και πάνω από την οροφή, έτσι έχουμε σκιά...".

Παρουσιάζοντας αναλυτικά τους λόγους για τους οποίους είναι ωφέλιμη η ηλιακή αρχιτεκτονική, ο Σωκράτης καταλήγει στο συμπέρασμα ότι σε ένα σπίτι σχεδιασμένο με αυτό τον τρόπο «ο ιδιοκτήτης θα βρει σε αυτό ένα καταφύγιο για όλες τις εποχές, γεγονός που καθιστά το σπίτι και χρήσιμο και ευχάριστο».

Ο έτερος μεγάλος φιλόσοφος της Αρχαίας Ελλάδας, ο **Αριστοτέλης**, παρείχε

επιπρόσθετες πληφορορίες για τα οφέλη από τον ορθό προσανατολισμό μιας κατοικίας. Αφού αναρρωτάται “ποιος είναι ο τύπος της κατοικίας που πρέπει να χτίσουμε για σκλάβους και ελεύθερους άνδρες, για γυναίκες και άνδρες, για ξένους και πολίτες;” απαντά ότι “για την ευζωία και την υγεία, η κατοικία πρέπει να είναι ευάερη το καλοκαίρι και ηλιόλουστη το χειμώνα. Μια κατοικία με αυτές τις ποιότητες θα πρέπει να αναπτύσσεται περισσότερο εις μήκος παρά εις ύψος και η πρόσοψή του να είναι στραμμένη προς το νότο”.

Ο πατέρας του Σωκράτη, **Σωφρονίσκος**, εργαζόταν ως **λιθοξόος** και πολλοί πιστεύουν ότι ο μεγάλος φιλόσοφος ακολούθησε τα βήματα του πατέρα του. Εάν το έκανε, τότε πιθανότατα θα γνώριζε για την ανακατασκευή δύο κατοικιών στο κέντρο της Αρχαίας Αθήνας όπου οι εργάτες άλλαξαν τη διαρρύθμιση των δωματίων ώστε τα πιο σημαντικά να βγαίνουν σε μια νότια αυλή. Το γεγονός ότι ο Σωκράτης έζησε όλη του τη ζωή στην Αθήνα πιθανότατα σημαίνει ότι γνώριζε για τον ηλιακό σχεδιασμό στην αρχαία ελληνική πόλη. Κατά την περίοδο που έζησε ο Σωκράτης διαθέτουμε ένα ακόμα δείγμα βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής: πρόκειται για μια παραλληλόγραμμη κατοικία στις παρυφές της νότιας πλευράς του Όρους Αιγάλεω, τρία χιλιόμετρα από το κέντρο της πόλης.

Προς επιβεβαίωση των ιδεών που εκτίθενται στον διάλογο που μας μεταφέρει ο Ξενοφών, οι αρχαιολόγοι που έκαναν τις ανασκαφές ανακάλυψαν ότι”η είσοδος και η αυλή της αγροικίας ήταν στραμμένες προς το νότο και τα κύρια δωμάτια προς το βορρά”.

Τα πλεονεκτήματα της ηλιακής αρχιτεκτονικής είχε υπογραμμίσει και ο μεγάλος τραγικός ποιητής**Αισχύλος** (525-456 π.Χ) ο οποίος επισήμαινε ότι ο νότιος προσανατολισμός ήταν χαρακτηριστικό των ελληνικών κατοικιών. Σε αντίθεση με τους Έλληνες, οι βάρβαροι “παρότι είχαν μάτια για να βλέπουν δεν έβλεπαν, είχαν αφτιά, αλλά δεν καταλάβαιναν. “Όπως συμβαίνει στα όνειρα, χωρίς συγκεκριμένο σκοπό, διαμόρφωναν τα πάντα σε σύγχυση. Δεν γνωρίζουν ότι τα σπίτια πρέπει να είναι στραμμένα στον ήλιο και στριφογυρνούν σαν τα μυρμήγκια σε ανήλιες κοιλότητες”.

—Όλυνθος, η ηλιακή πόλη

Με βάση της αρχές της ηλιακής αρχιτεκτονικής φαίνεται ότι ήταν χτισμένη και η αρχαία πόλη της Ολύνθου στη Χαλκιδική, την οποία έφερε στο φως η αρχαιολογική σκαπάνη της την αμερικανικής Αρχαιολογικής Σχολής υπό τη διεύθυνση του Δρ Ρόμπινσον το 1928.

Η αρχαία πόλη της Χαλκιδικής, χτισμένη σε μια εύφορη πεδιάδα απέχει περίπου

11,5 χιλιόμετρα από την Ποτίδαια και 4 χιλιόμετρα από τη θάλασσα. Τα οικοδομικά τετράγωνα της Ολύνθου, μήκους περίπου 100 και πλάτους 40, χωρίζονταν από δρόμους πλάτους σχεδόν πέντε μέτρων.

Κάθε οικοδομικό τετράγωνο είχε μια σειρά από πέντε σπίτια στην κάθε πλευρά του δρόμου, ανάμεσα στα οποία υπήρχε ένας στενός διάδρομος. Τα σπίτια της Ολύνθου είναι τα αρχαιότερα που ξέρουμε και σχεδόν τα μόνα της κλασικής εποχής. Το παράδειγμα της Ολύνθου μιμήθηκαν και άλλες πόλεις, με αποτέλεσμα η ηλιακή αρχιτεκτονική να εξαπλωθεί μέχρι και τη σημερινή Βουλγαρία.

Πηγή:econews